Цэна асобнагонумэру 5 кап.

НАША НІВА

Выходзіць што тыдзень.

Адрэс рэдакцыі і адміністрацыі: Вільня, Завальная вуліца, д. № 7.

Цэна з перэсылкай і дастаўкай на 1 г. — 2 р. 50 к., на 6 мес. — 1 р. 25 к. на 3 м. — 65 к., на 1 мес. — 25 к. За граніцай: на 1 г. — 4 р., на 6 мес. — 2 р. 3 мес. — 1 р. Перамена адрэсу — 20 коп.

Абвесткі прыймаюцца на апошняй страніцы па 20 кап. за лінейку малымі літэрамі. Рукапісы і карэспандэнціі, прысланые у рэдакцыю, павінны быць чытэльна напісаны с праўдзівай фаміліей і адрэсам таго, хто яе прысылае. Можна такжэ надпісаць прэзвішчэ разам з фаміліей, хто не захочэ, каб была надрукавана праўдзівая фамілія Адрэс і фамілія толькі для ведама рэдакцыі. Рукапісы аўторам не вертаюцпа назад.

Год VIII. 8 марца 1913 г. №. 10.

З усіх бакоў раздаюцца нападкі, ачэрніваньне і апаганіваньне нашай сьвятой справы, гэткай „работай“ нашы супрацiўнікі спадзяюцца задушыць беларускае адраджэньне, адвярнуць ад яго маласьвядомые, цёмные беларускіе массы; мы ня можэм спакойна глядзець на гэта, а павінны усе сілы напружыць, каб беларуская справа і беларуская сьвядомасць шырыліся. Не вымагаем ад нікога вялікіх ахвяр, адно просім, каб ідэйные-сьведомые беларусы шырылі памі-ж людзей „Нашу Ніву“, шырылі гэтым жывые, дэмократычные, беларускіе думкі, еднаючы нам падпішчыкоў. Бараніцца ад несправядлівых нападак і шырыць нашу справу мы здолеем толькі тады, калі па усіх кутках краю будуць нашы чытачы-аднадумцы. Не шмат часу і працы трэба на тое, каб кожны з нашых чытачоў зьеднаў нам аднаго падпішчыка.

Старая работа.

Шырэй і шырэй разліваецца хваля беларускай нацыянальнай сьведомасьці. Растуць сілы беларусоў, хаця кожны год усё ешчэ забірае багата нашых людзей да працы дзеля чужых нацый. І гэта паказывае, што перад беларускім народам аткрываецца новае жыцьцё, новая будучына, которай ня здолеюць адвярнуць ад нас ворагі нашы.

С таго, як яны востра бяруцца да сваей „работы“, відаць, што-тыкі беларусы зрабіліся ўжо паметнай велічынёй. Беларускае адраджэньне даходзіць нават туды, дзе, здавалося, зусім ужо запанаваў расейскі нацыіналізм.

Гэтак ідзе рух у Гродзеншчыне, ў Міншчыне, дый на іншых беларускіх губэрнях, хаця зусюль нашы «апекуны» стараюцца выгнаць „беларускі дух“.

Дзеля змаганьня з беларусамі ў Вільні расейскіе нацыіналісты за нейкіе «цёмные» грошы аткрылі гады тры таму назад расейскую газэту «Бѣларуская жизнь», перахрысьціўшуюся пасьля ў «Сѣверо Западн. Ж.», ды нанялі «быўшаго» беларуса Солоневіча за рэдактара. Толькі-ж ня доўга той пан «працаваў» у Вільні: яго гаспадары загадалі яму перабрацца з газэтай у Гродну, каб там загубіць нарадзіўшыйся беларускі рух. Але і у Гродне не засядзеўся пан Солоневіч: адгэтуль яго з усей «крамкай» расейскаго нацыіналізму паслалі ў Мінск, бо тутака пасьля сьмерці вядомаго «істіно-рускаго» перакіньчыка з немцоў, Густава Шміда, між нацыіналістамі пайшлі сваркі, і «работа» іх пачала кульгаць. Вось, пан Солоневіч і паехаў у Мінск „зрабіць парадак“ ды заціснуць беларушчыну, каторая і тамака ўсё болей прабіваецца.

Так гуляе па нашай староньцы „быўшы“ беларус Солоневіч і за грошы ворагоў сьвету стараецца затушыць кожную вольную думку. Гэткай працай хочэ ён, як кажуць, заслужыць тое, каб народ паслаў яго бараніць народные інтэрэсы ў Думу.

Няўжо-ж у пятай Думе ад нашай зямлі будзе побач з Замыслоўскім заседаць наёмны «працэўнік» Солоневіч? а—н—а.

Жыцьце вучыць.

Страшэнная нуда запанавала апошнімі часамі ў Гасударственнай Думе. Здаецца, быццым людзі, што ў ёй заседаюць, зусім адрэзаны ад жыцьця: міністры падаюць праекты законоў, дэпутаты іх крыху перэрабляюць, а калі шмат пераробяць, дык Гасударственны Савет зусім аткіне. Сваей думкі, сваіх праектоў — не відаць. Толькі часам адазьвецца сьмелы голас каго-нібудзь с праўдзівых заступнікоў народу, каторых так мала ў чацьвёртай Думе,—і ізноў ціш і нуда....

Гэтак у вадзін голас пішуць усе расейскіе газэты. Гэтак кажуць і больш шчырые дэпутаты.

Не шмат заседала чацьвёртая Дума: месяц—ад Каляд да Масляніцы. І калі поступовые дэпутаты апошнімі днямі прабавалі правясьці новые законы аб волі—волі слова і друку, сходоў і хаўрусоў і т. д., дык Дума парупілася хутчэй здаць іх на разбор у камісію, а там яны будуць доўга адлежывацца. Колькі разоў узнімаліся пры гэтым гарачые споркі, а пасьля ізноў усё папачынало ісьці сваей дарогай.

Чаму гэта? Чаму чацьвёртая Дума ешчэ менш здаволівае нашы жаданьня, чым трэйцяя? Чаму ўсе нашы надзеі астаюцца ня споўненымі?

Якіх дэпутатоў выбіралі, такая і Дума выйшла. А выбіралі у нас усё правых ды нацыіналістоў, каторые патрапілі затуманіць селянам галаву, кажучы, быццым толькі Замыслоўскіе ды Пурышкевічы будуць бараніць карысць селян ад іх ворагоў. Тым часам, калі падыймаліся ў Думе гутаркі аб поўнай волі для ўсіх, значыць, і для селян, Замыслоўскі і Пурышкевіч першые супрацівіліся праектам поступовых партый (партіі «народнай свабоды», трудавікоў, с.-д.) і стаялі за тое, каб усё здаць у камісіі, дзе тые важные справы павінны доўгі час чакаць, пакуль да іх дойдзе чарод. Поруч з гэтым правые члены Гадсударственаго Савету ясна выказалі думку, што мужыкоў нельга лішне пускаць у валасное земства, бо гэта будзе крыўда для іншых станоў...

Так апекуюцца народам цяперашніе гаспадары Думы і Савету. Так руняцца аб карысць селян тые партіі, каторые найбольш крычалі аб сваей „любві“ да народу.... Селяне нашы слухалі іх і аддавалі ім свае галасы на выбарах. Ніхай жэ пазнаюць, што яны гэтым зрабілі. Ніхай пeратруць заспаные вочы і ўрэшці навучацца пазнаваць, хто за іх стаіць *папраўдзі* і хто—толькі *на славахъ*. *Б. С.*

Аб ганчарстве нашым даўней і цяпер.

Чытаючы апісаньне (рэестры) двара Долятыч над Нёмнам натрапіў я на мейсцо дзе апісывалося сталовае начыньне гэтаго двара. Аказываецца, што у багатым двары у XVII сталецьці (1652 г.) начыньне сталовае складалося с серэбра, цыны, алебастру і гліны. Найбольш глінянаго начыньня. У рэестры гэтым запісано вось якое глінянае начыньне:

паўміскоў гліняных золатам маляваных дзесяць;

прыстаўка, бяз золата маляваная адна;

тац гліняных золатам маляваных чатыры;

талерачак гліняных, бяз золата малеваных пяць;

мядніца зялёная, грышпановая, з залацістымі краямі адна;

налеўка такая-ж золатам малеваная адна;

куфаль гліняны з ручкай малеваны адзін;

жбаночэк з ручкай малеваны адзін;

налеўка з двумя шыямі, гліняная, золатам і рожнымі фарбамі малеваная адна;

жбанкоў гліняных малеваных два і шмат інш. розн. начыньня.

З рэестру гэтаго відаць, што даўнейшымі часамі у нас на Беларусі ужвывалі многа living рознаго глінянаго начыньня і начыньня гэтае было кемна выробленае: маляваное, залочэнае. Якімі узорамі размалёвывалі у тые часы ганчарные вырабы ня ведаем, бо, бадай саўсім не захавалося начыньня з гэтаго часу, але з апісаньня, якіе сустрэчаюцца у старых паперах відаць, што любілі фарбы яркіе: золата, сінюю, чырвоную, жоўтую, зялёную, чорную, белую. З гэтых фарб укладалі узоры (орнамэнт) і, мабыць, здараліся вырабы багатай штукарскай работы, бо у старых апісаньнях сустрэчаюцца часта—густа такіе зменкі аб гліняных начыньнях «містэрнай работы», «кунштоўнай*) работы».

Цяпер у нас ганчарные вырабы спатыкаюцца толькі грубой работы.

Ганчарства у нас цяпер кіруецца здавольніць патрэбы толькі самай беднай часьці населеньня, апрыч гэтаго майстры звертаюць увагу толькі на тое, каб як можна больш зляпіць гаршчкоў, саўсім не турбуючыся аб тым, каб вырабы гэтые мелі які цікавы рысунак, былі зроблены гладка, прыгожа. І гэта саўсім зразумела: рысунак, акуратная, гладкая работа вымагае многа часу, а за патрачэны на гэта час цяперэшні пакупец ня плоціць.

Падчас кірмашу на св. Казіміра (4 марца) у Вільні прыходзілося гаварыць з ганчарамі аб іхніх заработках яны вельмі незавідные. Выпаліць печ гаршчкоў каштуе самому ганчару рублёў 6—8 (дроовы, паліва, гліна), а прадаць гэту паліву, калі ешчэ уся удасцца трэба за 10—14 руб. Паліву на печ ганчар робіць месяц—значэ заработак месячны ганчара—селяніна сьмешна малы. Даўней, калі дровы нічога, або мала каштавалі,—кажуць ганчары,—заработак быў добры, а цяпер ужо сваіх сыноў мы ня вучым гэтай работы, бо не варта. І праўда, сколькі прыходзілося спатыкаць ганчароў, гэта усё старцы.

Каб падняць у нас ганчарства патрэбна на гэта падмога. У першы чарод трэба было-б абзнаёміць нашых ганчароў са спосабам будаваньня ганчарскіх печаў да выпаліваньня гаршкоў торфам. Торф, як апал абходзіўся-б (лічучы работу патрачэную на капаньне, прыгатаўленьне і фурманкі) рублі 2—3 на печ. Выпалівае торф ня горш за дровы, а як кажуць практыкі, куды раўней і лепей ешчэ, адна невыгода, што многа збіраецца попелу і яго трэба увесь час. выгрэбаць.

Пасьля трэба было-б даць форму, як трэба зрабіць добры ганчарны круг, бо цяперэшніе кругі, на каторых робяць нашы ганчары, саўсім не прыдатны. Тое, што робіць на цяперэшнім сваім кругу наш ганчар, пяць мінут, можна было-б зрабіць на добрым кругу у адну мінуту. Нам разказываў вучоны ганчар, вучэнь школы Штыгліца, у Пецярбурзе, што калі ён сеў за селянскі круг у Крэві, то патраціў многа часу, пакуль налаўчыўся палажыць на яго гліну, не кажучы ужо аб тым, што на такім кругу гладка нічога вырабіць нельга.

Далей трэба было-б пасылаць інструктароў каторые-б далі формы такіх ганчарных вырабоў, каторые-б можна было, прынамсі у двая даражэй прадаваць, ды навучылі класьці акуратна палеву.

Побоч з усім гэтым трэба было-б залажыць, у каторым з большых гарадоў Беларусі, краму для гуртовай і дробнай прадажы ганчарных вырабаў, бо дагэтуль усе ганчары-селяне перэпрадаюць свае вырабы пасрэднікам, каторые забіраюць у свой кішэнь добрую палавіну заработку рэмесьленьніка.

У Вільні нідаўна аткрылося «Таварыство падмогі хатняму рэмяслу і штукарству» на ім і ляжыць павінасць даць падмогу упадаючаму у нас, дужа даходнаму пры добрай пастаноўцы, промыслу. В Л.

*) Кунштоўнай—штукарскай, артыстычнай.

Маленькі фэльетон.

Селянскі праект закону.

„Селянскае группа падае у Думу праект закону аб башкірах“.

З газэт.

Выпраўляць дэпутата у Гас. Думу з Гнілых-Луж сабралося німала народу.

— Ты-ж глядзі, Гундасюк,—навучаў на дарогуураднік Хапай-Апенькі — глаўнае дзела — слухай начальства, слухай вушамі! Каб мне там ніякіх рэволюцый! чуеш?... Законы какіе начальство прыкажэт і прочэе...

— Ды ведама... я... хіба я ня ведаю! стоючы перэд ураднікам без шапкі казаў Гундасюк — ведама на тае выбралі, каб, скажэм, законы... зямелькі значыць, каб прырэзалі... А я ведама...

— Гм... ну да і зямелькі .. хоць гэта пустое, дзеля таго, што о. Віталій можэ назначыць сколькі захочеш зямелькі і ўжо абецаў. А ты сядзі там ды слухай, — што с праваго боку старэйшые казаць будуць, ці рабіць, то й ты тое кажы і рабі. Глядзі ні памыліся толькі... Дзе у цябе правая рука,—ведаеш?

— Вось дзе... ды што вы, запраўды, дадушы, хіба я ужо гэткі...

— Пагавары мне «дадушы»... Вас не вучыць, то ніякаго паняцьця, як які рабёнак нягодны ўсё роўна... Ды грошы не прапій. Чатыры тысячы браць будзеш, а прыедзеш то і пачаставаць ня будзе чым, бо распаскуджэны народ вы; не навучы, то там каля вінапалькі і начэваць будзеш. Чорт! і ручыць-жэ дурням! тут служыш, служыш і сторублёвай бумажкі ніколі у вочы не ўбачыш, а нейкаму аблавухаму Гундасюку, што ня толькі пратакола, а й слова дарэчна не напішэ—чатыры тысячы!.. Ну, ідзі... садзіся, бо ужо другі званок. Куды ты? Прашчацца? Пашлі вон сцудова!.. Што? Землякі? Пагавары мне.

Поезд адыйшоў.

. . . .

Саля Гасударственнай Думы. Дэпутат Гундасюк блукае паміж задніх крэсел і ўважна прыслухаецца. Пачуўшы слова „зямелька“, ясьнее раптам і падходзіць да грамадкі селян, што гэтак сама шукаюць сабе мейсца.

— Вы чаго тут аціраецеся?—пытае Думскі прыстаў.

— Ды от... ня ведаем, дзе тут прымасьціцца.

— Туды сядайце, — паказывае прыстаў на права.

— Каб ня ўскочыць... усякаго народу тут поўна. Нам бы да тых, што зямелькі для мужыка старацца будуць.

— Будзе, будзе, ўсе будзе, садзіцеся!

Дзядзькі тоўпяцца, сядаюць, аглядаюць і пробуюць рукамі лаўкі, перэкідаючыся вачамі.

Пачынаюцца выбары думскаго маршалка.

. . . .

Пасьля Каляды.

Серэда. Праглядаюць запрос міністру Кассо с прычыны арэшту вучнёў сярэдніх школ.

Прагавіта слухае дэпутат Гундасюк усіх прамоўцоў, намагаючыся злавіць хоць нешта схожае на слова „зямелькі“. У канцы траціць цярплівасць і просіць слова.

За якую гадзіну ён на амбоні.

— Паны дэпутаты... я гэтак сама хачу спытаць...

— Што? што ён чаўпе? нясецца с правых крэсел.

— Запытаць хачу... дзеля таго, што слухаю, слухаю—ніхто ані зюкне аб зямельцы. А мужыку без зямлі, самі добра ведаеце...

— Скажы да ладу,—перэпыняе прамоўцу маршалак.

— Ага, ага... да ладу нашчот прырэзкі.

— Проч з амбоны!—гудзіць правы бок салі.

— Тут дзела, а ён з драбніцамі ідзе!

— Ганіце па карку!

— На шыбеніцу яго! павесіць!

— Розгамі гада!

Гундасюк здурнеў. Бледны, хістаючыся і ледзьве перасовываючы ногі, даходзіць ён да свайго мейсца, шэпчучы непрытомна.

— За... за... што-ж вешаць?.. Лепей ужо ніхай розгамі... У мяне-ж дома жонка, дзеткі маленькіе...

Другіе селяне гэтак сама абурэны непрапорціей праступку і кары, але у пярорве прыстаў іх успакаівае.

Э, гэта йшчэ нічога... А то часам такая гармідэсія падыймецца, што, паверце, сьцены чырванеюць.

— Дык чаго-ж гэта яны злуюць гэтак?

— Чаго? Такая павіннасць, пэўне, каб калі толькі аб мужыку хто загаворыць—заткнуць глотку лямэнтам.

— А ім хіба ня можна заткнуць, каб запішчэла?

— Дзе вам! закону такога німа.

Дзядзькі пачалі раіцца і прыпомніўшы, што іх выбралі рабіць законы, гэтак сама вырабілі закон, каторы і хочуць вось падаць на рэзгляд Думы пад загалоўкам:

— „Каб аж запішчэла-б ім!“...

Провінціял „Рада“.

Сычам і совам.

Неба на ўсходзе чуць-чуць зашарэла;
Шырыцца сьвет і расьце бы з зямлі...
Вось ужо й першы праменьня ня сьмела
На векавечные хвоі ляглі.
Зразу збудзіўся гай цёмны да жыцьця
Першы за ўсіх засьпеваў салавей,
І пакацілася песьня па ніўцы
Шырэй і далей, мацней і мацней...
Гэта учуўшы пташкі ўзняліся,
Яснае сонцэ хвалой сустрэчаць.
Што-ж вы йшчэ совы, сычы так ўзяліся
Плакаць і сумна стагнаць?
Ваша пара ўжо прайшла, мінавала,
Цемраво сонцэ прагнало з гаю
Песьні другіе жыцьцьцё запеяло...
Кіньце вы песьню маркотну сваю.
Гляньця (ні бачаць, бо вочы сьляпыя),
Ужо разсьвітала! Пара перастаць!
Вам не вярнуці часіны начные,
І сьвету вам з гаю не ўдасцца сагнаць!
Лезьця хутчэй вы ў пацёмные норы,
Будзе паганые песьні сьпеваць!
Ґымнамі шчасьця вясёлые хоры
Выйшлі ўжо яснасць хвалой сустрэчаць!..

М. Арол.

Горэ мацеры.

Сьвежая магіла
Выкапана ў долі.
Сумны звон царкоўны
Ціха млее ў полі,
Хваляю гаротнай
Коціцца да гая,
Смутным, смутным жалем
Душу напаўняе.
Стогне звон хаўтурны,
Як жывы, галосіць...
Аб чыей-жэ сьмерці
Весткі ён разносіць?
За сялом у полі,
У жоўценькім пясочку,
Пахвала матка
Маладую дочку.
Знікла яе радасьць,
Старасьці апора,
І німа уцехі
У мацерынскім горы.
Ей ніхто ня верне
Дарагой дачушкі!
Плачуц па дзяўчыне
Сваякі і дружкі;
Плачэ па ёй мілы,
Жаль яго вялікі;
Сціхне-ж яго горэ,
Змоўкнуць сэрца крыкі,
Ганначку забудуць
Сваякі і дружкі;
Толькі ні забудзе
Матанька дачушкі!
Не залечыць час
Сэрца яе раны,
І з вялікім горэм
Сойдзе ў гроб дрэўляны.

Якуб Колас.

Я хацеу-бы.

Ня трэба мне славы, харом залатых,
Заў сягды я адно буду правіць:
Я атдаў-бы ўсе, каб у песьнях сваіх
Родну старонку мог ўславіць!

У мяне нет нічога, нічога ані!
Ні каня, ні сахі, ані хаты!
І ня трэба мне,—толькі каб песьні мае
Я хацеў-бы былі каб багаты.
Каб багаты былі яны словом жывым,
Шчырай праўдай, пачуцьцем прыветным...
Каб пацехай і катам былі яны злым,
Мае песьні і гневам сусьветным!
І каб песьні мае былі гулкі, як звон
Той, разносіць што весткі сьвятые,
Каб яны разагналі сьмяротны той сон,
Што скаваў гэтак душы людзкіе.
Каб ліліcь мае песьні вясенскім руччом,
Што змываіць апошні сьнег с поля...
Каб былі заўсягды яны добрым ключом
Ад замкоў тых. дзе праўда і доля!..
А ешчэ я хацеў-бы, каб песьні мае,
Былі люстрам душы маей кволай,
Тады-б я ўсе горкіе думы свае,
У песьні-б казаў не вясёлай.
Тады-б атклікнуўся мне родны мой край
Пазнаўшы мой голас праўдзівы...
Тады я у песьнях знашоў сабе рай
І быў-бы саўсім я шчасьлівы!

Жук Сакалоўскі.

Аб усім па троху.

Ваенная павінасць у 1913 гаду.

Міністэрства ўнутрэнных спраў цыркулярам загадало, каб прызыўные сьпіскі у гэтым гаду былі усе закончэны да 1 марца. Гэтые сьпіскі да 15 марца павінны быць вывешэны у гарадзкіх управах, і валасных ды сельскіх упраўленьнях. У гэтым часе (да 15 марца) усе каго ні так запісалі, ці прапусьцілі, могуць падаваць заявы і абмылкі, павінны зара папраўляць, а пропускі упісываць. Хто прапусьціць тэрмін яўкі ў набор можэ падаваць заяву толькі тады, калі на гэты пропуск былі асабліва важные прычыны, ці варункі. У прызыўные сьпіскі будуць запісаны усе асобы каторые да 1 студня 1913 будуць мець 20 гадоў. Дзеля гэтаго усе тые, хто у гэтым гадоу канчае 20 гадоў павінны самі праверыць ці яны запісаны у сьпіскі, ці можэ запісалі каго небудзь хто і не акончыў 20 гадоў; праверыць трэба дзеля таго, каб пасьля не было якога недаразуменьня. Тые, хто хочэ дастаць атсрочку, каб кончыць навукі, павінны рабіць аб гэтым асобнае старэньне.

Азброеньня.

Не дармо кажуць, што у Эўропе згода трымаецца на штыках, бо пакуль усе дзержавы маюць адзінакаваю сілу, большые у адзіночку, а меншые хаўрусам, датуль адзін на аднаго баяцца кінуцца. Гэтак, калі у якой дзержаві павялічываюць ваенную сілу, то і другіе дзержавы робяць гэта самае у сябе.

Апошнімі часамі, адвечные ворагі Францця і Нямеччына асыгнавалі сотні мільёноў на узмацаваньне сваіх ваенных сіл; даведаўшыся аб гэтым сябра Нямеччыны—Італія, пасьпяшыла на гэты год нават падвоіць свае ваенные выдаткі.

Само сабой; што і суседка Нямеччыны, з усходняго боку—Расея, ведаючы, што нямецкае азброеньне у першы чарод можэ проці яе зьвярнуцца, ні асталася з заду. Гэтымі днямі Гасуд. Дума асыгнавала экстрэнна грошы на будоўлю ваенных караблёў і асыгнавала блізка што ў троя больш за Францію. Узноў-жэ новы закон, аб тым, каб новобранцоў у гэтым гаду браць малодшых, тых, што скончылі 20 поўных год, падвоіць сёлетні набор і расейскай арміі прыбудзе больш чым 100,000 лішніх штыкоў і гэта, само сабой, павялічыць вельмі выдаткі на ваенную абарону гасударства.

Нікому не тайна, што найбольшы цягар утрыманьня арміі падае на вясковых жыхароў-селян, с прычыны парадку якім у нас цяпер выбіраюцца падаткі. Заграніцай народ багацейшы, дык і цягар павялічэных расходоў на армію ні так крэпка пачуе, чым у нас. Дзеля гэтаго заможнасць селянства, на каторай гэтак сама стаіць моц гасударства, павінна шмат панізіцца. Гэтак адбіваецца на нас тое, што

Посная гусяціна.

Хоць і бедзен быў Дзяніс Гарбулёнак, але ніколі нікому ні жаліўся і як мог скрываў пеперад людзьмі сваю беднасць.

Праўда ён ведаў, што ніхто нічога ні атбярэ і лепшаго ні дасць, але гэткі ужо звычай меў: сыт—маўчыць, галодзен, слоўка ні скажэ, што есці хочэ.

Вёска Дзірванцы, гдзе радзіліся Дзянісавы дзяды, бацькі і ён сам, лічылася за самую бяднейшаю у ваколіцах, і досыць толькі здалёку глянуць на ламочча гэтых сермяжных багатыроў, то ўжо надоўга заставалося у памяці таго. Хаты ат хлявоў можна было адрожніць толькі па комінах. У гэткім ломе, жыў Дзяніс з маткай, кідаючыся як кот у мяху.

Хлопец малады, працавіты, як вол, то у сябе, то у людзей, рад быў пагуляць і вось, калі ні калі то у Дзірванах, а то у Лядах, па суседзтву, хлопцы збіраліся сямейкай і весялілі свaё гора.

Бывала Дзяніс, адыходзіў далёка, ад вёскі і час праводзіў казалі у чужых, ну а як сам маўчаў, то ніхто пэўна ня мог ведаць гдзе блукае Дзяніс.

Але шыла, як кажуць, у мяху ні утаіш, так і Дзянісава сьцежка атапталася і сярбы даведаліся, што у весьцы Бягунцах, жыла нейкая Кацярынка каторая прыгарнула сіраціну.

Туды абы час, Дзяніс плёўся пагаманіць с Кацярынкай.

Там ужо ён быў, як свой. Прыдзе бывала—палуднуюць, Дзяніса просюць, а той ані блізка, дзякую кажэ, выходзючы палуднаваў.

„Ну а што-ж ты еў, што ты еў, „сакатала Кацыранка, пахваліся!“

Што было на гэта казаць, валіць проста з мосту што галодзен, як воўк, ні хацеў, а каб атчапіцца ні запінаючыся атказываў: сяговьня её гусяціну, а калі траплялося пападаць другім разам к палудню, на пытаньне Кацярынкі казаў,—еў парасяціну.

Дзяучына дужа хітра была, ведаючы па расказу Дзірваноўцаў яго жыцьцё, ня верыла Дзянісу, і наважыла перэканацца, чы праўда—што ён баіць.

У той час, калі меўся быць Дзяніска, яна нічога нікажучы, абчэпілялася шатамі і гайда туды, гдзе жыў яе багач. Прыходзе. Слова, другое, старая адразу згадзілася пусьціць яе на нач, гледзючы з больлю у сэрцы на яе лахманы.

Дзяніса не было дома, той ня ведаючы гэткаго апуканства, нават спаткаўся з ей, ідучы у Бягунцы але яму і у галаву не прышло, што гэта ішла ня убогая, а яго Кацярынка.

Пагаманіўшы з старымі, ён паплёўся да дому, пытаючыся у сябе, гдзе-ж магла яна быць?

А тым часам, духі ужо гэтак падвяло, што ледзьве на ззьеў сабаку, што напаткалася яму.

Заледзьве прышоў да дому. Азірнуўшыся кругом, ён убачыў, што на печы нехта спаў. Маці кажэ:—убогая!—Убогая, дык убогая, не выганяць жэ, усе людзі, усім жэ жыць хочэцца.

— Мамка, а чы німа чаго павячэраць, есці дужа хочэцца.

— Есціка троха кашы, і тая, як глей посная. Хіба спрабуй, але не ўясі.

Дзяніс нічога нікажучы, эгроб з прыпечка гаршчок, зняў с паліцы сподак з алеем, памачыў туды кноцік і апчэдна папырскаў на кашу.

Тые кроплі, што ляніва спаўзлі с кнота, бытцым давалі смаку, і каша варочаючыся у Дзянісавых пашчэнках праз хвілю знікла.

Кацярынка с печы усэ бачыла, і ні як ні магла дачакацца раніцы. Дзянісава сэрца і яго пачуцьцё, было для яе ясно, як зорка.

Ніхто ні бачыў, як уцекла з хаты яна.

Праз нейкі час, прыходзе Дзяніс, праўда ні задоўга да полудня. Ну, ведама, просяць разам за стол. Той ані блізка. Сыт, кажэ сыт.

Ну што-ж ты еў, што-ж ты еў, пытаецца Кацярына, шчыра гледзючы яму у вочы.

— Кажы толькі праўду.

— Гусяціну, неяк ужо боязна атказаў Дзяніс.

Нямеччыне, ці Францыі заманулося навялічыць свае войска.

Амністія і расходы на турмы.

Міністэрство судоў падало цікавые цыфры аб тым сколькі цяпер ёсць усяго ва ўсей Расеі арэштаваных і аб чысьле асоб, каторых увольнілі цяпер па амністіі. Паводле вестак сабраных міністэрствам, усяго ва ўсім гасударстві ёсць цяпер арэштаваных 170,000 душ, выпусьцілі па амністіі 35,000 душ. С тэй прычыны, што убыло людзей па турмах, зменшаюцца і выдаткі на утрыманьне турэм на поўмільёна рублёў.

Дубровінцы.

На юбілейные сьвяты, як вядома, прыехало у Пецярбург каля 3,000 саюзьнікоў. С таго ліку толькі 400 душ было «ісцінно-рускіх» дубровінцоў, усе-ж рэшта-найзвычайнейшые пачаеўскіе селяне, каторые нацягнуліся у сталіцу у сваіх шэраках с хатулямі за Пачаеўскай Маткай Боскай.

Пачаеўцоў прыняло пад сваё крыло вышэйшае духавенство, а дубровінцоў — лекар Дубвовін ды вядомая саюзьніца Полубоярынова, каторые харчавалі іх увесь час і давалі кватэру. Пасьля гэткаго прыёму, дубровінцы пачалі дамагацца таго, чаго ніколі ім нельга было пазволіць. Яны абецаліся, напрыклад, сарганізаваць з дубровінцоў сотню ахраньнікоў, пад кірункам самога Дубровіна, дзеля ахраны Высочайшых Асоб падчас пераезду іх у тэатр. Але гэтаго дэлікатна ім адмовілі. Ім сказалі, што для падтрыманьня парадку ёсць войска і паліція.

Тут ім карціла як небудзь звярнуць на сябе увагу і яны пастанавілі запрасіць на свой зьезд антіохійскаго патрыарха, каторы гэтак сама прыехаў у Пецярбургъ на юбілей і затрымаўся у обэр-прокурорскім доме, дзе адбываліся і заседаньня саюзу:

Тады обэр прокурор Сыноду Саблер пастанавіў пайсці сам папрасіць патрыарха. Патрыарх ні адразу, але згодзіўся і прыйшоўшы на заседаньне сказаў саюзьнікам колькі халодных слоў.

Пры гэтым ён папрасіў выясьніць яму, што гэта такое „ісцінна-рускіе людзі“ і чым яны рожняцца ад усіх звычайных рускіх людзей. Даведаўшыся, што гэта зьезд палітычнай партіі, патрыарх выказаў вялікі жаль с тэй прычыны, што яго уцягнулі у справы ўнутрэнай расейскай палітыкі. Ен сказаў, што ён у сваей старане не належыць да ніякай партіі, бо справы духоўные займаюць увесь яго час, а тым больш для яго прыкра гэта у чужой старане, дзе ён першы раз госьціць.

Цэркоўная адправа у мове каракоў.

На Камчатцы нідаўна пасьвенцілі новую цэркву для праваслаўных каракоў. Каракі — гэта тамтэйшы народ каторы саўсім нідаўна ешчэ навярнулі на праваслаўе. Для каракоў перэклалі усю літургію на іх мову і ў новай цэркві уся атправа была па карацку. А калі-ж будзе па беларуску?

З Беларусі і Літвы.

Вільня.

Ход вясны у нашым краю.

У Брэст Літоўску Гродз. губ. 21 лютаго прыляцелі шпакі і жаваранкі, на прысонку затаўкліся раі камароў. У Гродзенскім павеці 21 лютаго праляцелі першые гусі. У шавальскім павеці 21 лютаго прыляцелі шпакі і жаваранкі. пагода ясная сьнегу блізка што саўсім німа. У горадзе Глыбокім 22 лютаго прыляцелі шпакі і жаваранкі. Каля Друі, дзісенскаго пав. Віл. губ 23 лютаго праляцелі гусі і жоравы. У Полацку 22 лютаго прыляцелі шпакі. У Быховскім павеці Могіл. губ. у ноч на 23 лютаго прыляцелі шпакі а 21 паявіліся веснавые мухі.

Адміністраціуныя высылка.

У чэцьвер 28 лютаго выехалі з Вільні высланые адміністраціўна, за палітычную неблагонадзежнасць сэкрэтар сельска-гаспадарскаго месячніка «Саха» Сакалоўскі, каторамy толькі на вагзалі абвесьцілі, што ссылка у Архангельскую губэрню заменяецца на ссылку у горад Астрахань на тры гады; інжэнер Доманскій, работнікі Тышкевіч і Голубовіч паехалі на ссылку у Печорскій край, супрацоўнік польскіх газэт Эйдукевіч—заграніцу.

Праўда схожая на казку.

Быў я нідаўна у млыне у Чорневічах Віленскай губ. Дзісенскаго пав. Млынар, Хлома Гэльман маіць невялічкую крамку—таргуіць усім па крысе.

У краме нікога не было, апрыч самога Хломы, і за гэта я не спешаўся с куплей, а завёў гутарку з гэтым добрым чэлавекам. Усе гэтта кажуць, што Хлома добры, але я не снадзеваўся, што гэтакі добры які ён запраўды. Загукаўшыся, мы і не закемілі, як увыйшоў у краму чэлавечык, толькі як падышоў ён к прылаўку, Хлома абарваўшы гутарку запытаў, што трэба.

Я зірнуў на гэтаго чэлавечка і што я убачыў таго ня здалее апісаць маё ня здольное пяро. Гэта і ўзапраўды быў не чэлавек, а толь- чэлавечык, маленькі, худзенькі, касмаценькі. Ен быў як бы абраз нашаго гора, нашаго бяздольля.

Чэлавечык гэты, склалаў Хломавы дровы у клад за 35 кап. у дзень.

Вось кончыўшы складаць ён прышоў за грашмі.

. . . .

Кончылі рахавацца. За два дні Хлома заплаціў яму 70 кап. і яшчо даў яму пачок табакі гасьцінца.

Схаваўшы табаку і грошы, чэлавечык усё яшчэ стаяў,—топаў, хукаў у рукі, уздыхаў і ўсё пазіраў на Хлому. Хлома, загукаў ён ціха і ня сьмела, пазволь мне пабраць гэтые скарыначкі! — Перад гэтым Хлома абедаў і прыгарэлкe ат хлеба скарынкі, што абрэзаў ён бадзяліся на прылаўку.—А што ты з,імі будзеш рабіць?! Падняўшы бровы, запытаў Хлома.

— Есьці.—Сусім ціха адазваўся чэлавечык і спусьціў вочы.

Я зірнуў на Хлому, але што-ж гэта? Хлома зрабіўся такі чырвоны і слёзы як гарох запрыскалі з яго вачей. На!—сказаў Хлома, пейкім хрыплым голасам, і даў яму паўбулкі хлеба што лежаў на стале і сам аж бягом пабег у другую каморку. Чэлавечык пашоў дамов. Я астаўся у краме адзін. Думаючы аб гэтым здарэньні мне было і радасна і як бы сумна. — Радасна глядзець на добраго чэлавека і сумна, што не сам гэтакі добры чэлавек. Ня скора вярнуўся Хлома у краму. Вочы у яго былі чырвоные, вусны дрыжэлі як ат сьцюжы,—ні сказаўшы ні слова і не зірнуўшы на мяне, ён сеў у куток. Ні сказаўшы ні слова і я пашоў дамоў, толькі атходзючы я сціснуў Хлому руку, ён як бы хацеў нешта сказаць, але махнуў рукой і нічога не сказаўшы узнова сеў.

Я пашоў дамоў забыўшыся купіць паперы. *Жук-Сакалоускі.*

Мінск.

Саланевіч у Мінску.

Шырока аслаўлены ягомасць Саланевіч, не сагрэўшы добра мейсца у Вільні са сваей «Сѣверо-Западной Жизняй» перабраўся у Гродну. але і там ня доўга папасываўшы прэцца цяпер у Мінск. 28 лютаго, чорнасоценная расейская газэта «Миск. Русск. Слово» закрылася, бо, як мы ужо угадалі у сьнежні месяцы таго году, Солоневіч перэкачаваў у Мінск, Перад тым заручыўшыся здодай у епіскопа Мітрофана (ешчэ у Могілеві), а цяпер—у губэрнатара Гірса, каторы уступіў для друкаваньня газэты губэрнскую друкарню (на сходных варунках). Старому друкару, пераплётчыку Некрасову (ён і верхавод братцкіх арганізацій) прыходзіцца цяпер, пасьля таго, як закрылі газэту за каторую ён меў каля 4.000 руб. у год патрыотычных грошы,—палажыць зубы на паліцу. Дзеля гэтаго Некрасоў разлічаючы наборшчыкоў, грозна абецаў „у блізкай будучыне“ атткрыць сваю газэту, с помаччу атстаўнога акцябрыста Чыгірова і камп., у піку саланевічэўскому лістку, каторы перэсяліўся у Мінск дзеля дванаццацітысячнай субсыдіі, але саўсім не дзеля друкарскіх варункоў як ён махляваў у „Сѣв.-Зап. Жизни“.

На каго-ж новая газэта думае апёрціся? Ведама, на духавенства, дзякуючы загаду еп. Мітрофана дадзенаму благочынным і «рэкомендаціі» са страніц апошняго нумэра «Минск. Русск. Слова»; а пасьля на земскіх начальнікоў і паліцію, дзякуючы цыркуляру аб гэтым губэрнатара Гірса, каб пад'ўластные ім і селяне вучыліся „гасударственнасьці“ толькі са страніц „С.-З. Ж.“ па рэцэпту платнаго патрыота Солоневіча..,

Нельга чэкаць, каб «Сѣв.-Зап. Жизнь» правые кругі спаткалі вельмі прыхільна, раз ужо цяпер ёсць аппазыція, хацябы у асобе гэтаго самаго Некрасова, каторы мае абшырные стасункі сярод духавенства, с каторага ён доўгі час жыў, прыкрываючыся «брацскімі» ідэаламі.

Гэткая мешаніна, як „архірэйска-губэрнатарская“ газэта, ужо выдала свае плады таго лета, у часы быўшаго мінскаго вікарнаго еп. Іоана, калі яго «лепшые» людзі праваліліся на выборах у Гас. Думу. У той час самая крайняя с чорнасоценных арганізацій «ісцінна рускі» клуб нават абвесьціў вайну проціў палітыканскай мешаніны еп. Іоана.

Канецъ «Минск. Русск. Слова».

Перэд закрыцьцем гэтай газэты, супрацоўніка яе і часоваго сэкрэтара, Опраскова, за вулічную лаянку у канцелярыі губэрнатара былі пасадзіўшы у клапоўнік. Шэсць гадоў таму назад гэтаго-ж самаго пана, за вулічнае буянства высеклі у вучастку, аб чым у той час пісалося у сталічных газэтах.

Супрацоўнікі і наборшчыкі закрытаго «М. Р. С.» панабіралі наўперад шмат патрыотычных грошы ім дамовым парадкам далі „амністію“.

Што субсыдзія «М. Р. С.» растрачывалася ва ўсю, відаць іншым, хоць бы і с таго, што завеДуючая канторай, патрыотка Грязнова, за кожнае народжэнае дзіця, атрымлівала добавачных 150 руб.

Кончыўся мэндэле - шофэроўскі банкет руінай. Неўдачны далейшы кіраўнік палітыкі Шофэра, рэдактар Цветков (вучыцель сэмінарыі) астаўся гэтак сама бяз дела. Пры ім «М. Р. С.» вялося хаця і суха, але трэба прызнаць безстаронна, з верай у тое, што рабіў чэлавек.

Вялікіе праекты.

Гар. галава Хржонстоўскі, хочучы за ўсякую цану прадрацца у Думу на новае трохлецьце, стараецца прыбраць гісторыю сваей трохлетняй дзеяцельнасці вялікімі праектамі, на спадобу Манілоўскіх. Гэтак выплылі на сцэну адразу 4 праекты аб вышэйшай школе у Мінску (камэрчэскі інстытут, мэдыцынскі факультэт, палітэхніка і сельска-гаспадарскі інстытут).

— Добра, братка, добра, шэпчучы яму на вуха казала,

Кацярынка, а чаму у цябе кнот на зубах, той што учора шпацыраваў па сподку і па кашы.

Дзяніс счырванеў, але Кацярынка ўскінула рукі, моцна сціснула яго за шыю і шчыра пацалавала кажучы пры гэтым:

— Ты праўдзівы чэлавек, цябе вось як люблю.

Галубокъ.

Пажар.

Быў цёплы восенны дзень, якраз у самую сяўбу. Гаспадарэ блізка усе былі на полі: хто сеяў жыта, хто барнавоў, хто засеваў, а хто капаў бульбу. На ўсіх відаць была нейкая радасць. Дзякаваця Богу урадзіло-ж у гэтым гаду: у ўсіх было досыць усяго, усякі цешыўся сваім дабром і будаваў планы на будучыну.

Надыйшоў вечэр. Павячэралі людзі апасьля цяжкой працы і хто выбраўся на начлег, хто спаць, а хто у сад пілнаваць яблыкоў, каб хлопцы не атрэсалі:

Было каля поўначы, калі ня болей, добра ня ведама, бо дзе там на вёсцы знайдзеш гадзіннік. Калі ёсць ён у каго, то таму німа спакою за ім: усякі ідзе глядзець да яго катора гадзіна і набярэцца поўна хата, што і павярнуцца нельга, а як які паніч, як у вёсцы называюць кожнаго у чорных портках, прывязе з гораду які небудзь, за дзесяць злотых, то ня ведае дзе з ім дзецца і куды яго павесіць. Старые прывыкшые па зорах гадзіны пазнаваць казалі, што было гэта у самую поўнач. Ешчэ хлопцы і дзеўчаты ня йшлі спаць, а само распеваліся. Бачаць, аж загарэлося у другім канцы. Яны: «пажар» ды туды, пакуль дабеглі дык ужо гарыць ні адно а чатырэ гумнэ. На сяле крык, плач, гвалт падняўся. Пачалі выносіцца, паднялася сумяціца, як у пеклі, а агонь усё большаў, ды большаў, ніхто яго не спыняў. Скора набеглі людзі з другіх вёсак. Хто бег памагчы у бядзе, а хто што небудзь прысвоіць, балазе, безгалоўе кругом.

Каму даводзілося бачыць сельскіе пажары, то той пэўне успамінае іх не без страху. І ёсць чаго страшыцца. Чорные стаўбэ дыму высока падымаюцца к небу, за імі разам уздымаецца у гару чырвонае полымя. Трашчыць і гудзе, лятуць у гару галавешкі і іскры. Здаецца, што тут нейкая вайна адбываецца чаго і с кім ня ведама Ніхто не адважыцца падыйсці блізка. Здаецца вот, вот раззявіць ляпу гэты страшны зьвер і глыне цябе. Рэдка хто ліне вядро вады на агонь, тады на тым мейсцы запішчыць, засычыць і заплачэ. Але скора ізноў загарыцца тое мейсцо.

У вёсцы гвалт і крык усё рос. Бабы плакалі, крапілі сьвянцонай вадой агонь, абсыпалі солью, што пасумысьля пакідаюць ад вялікадных Разгавін на прыпадак пажару, кідалі сьвянцоны хлеб у агонь, вынасілі і вешалі абразы, хрысьцілі агонь, але агонь не сціхаў, а усё болей і болей разрастаўся. Гарэлі ня толькі гумны, але і хаты. Падняўся вецер.

Вялікі блеск стаяў над сялом і далёка відаць было гэты блеск. Усякі убачыўшы яго са страхам казаў „вось недзе вялікі пажар“. Агонь раптам ахапіў усю вёску. Полымя меняло свае коляры то было наўперад чырвонае, то беднае, то белае, то сціхала, а на мейсца яго паяўляўся чорны, чорны, як хмара дым: гэта загаралася стрэха. Спужаные голубы лётаюць над агнём і аслабеўшые падаюць проста у полымя, сабакі выюць, авечкі бягуць у агонь, каровы равуць і гэты страшэнны стогн зліваецца с плачам с крыкам людзей...

Што цяпер будуць рабіць гаспадарэ? Якіе у іх цяпер думкі у галаве?..

— Мама! мама! дзе наша хатка?—плачуць дзеткі.

— Згарэла, віма... Ні плачця!..

У другім канцы цэлая грамада сабралася: знайшлі абгарэўшый труп Сымона. Там ужо і старшына і пісар і вураднік. Здымаюць допрос. Старога Язэпа вінавацяць, што сам запаліў. Язэп хрысьціцца, клянецца і цалуе зямлю...

Юшка.

Ці не за лішне перахапілі!

Палітэхніка і сельска-гаспадарскі інстытут, дзьве найбольш патрэбные дзеля падняцьця краю школы, як і трэба было чэкаць. у Пецярбурзе прызналі «преждевременными».

Мабыць і другіе два праекты ня пройдуць...

Выстаукі.

Дэпартамэнт сельскай гаспадаркі атпусьціў на устройства выставак у гэтым гаду у Мінск губ. падмогі 5,000 руб., заместа 900, як летась.

Новые жал. дарогі.

Барысоўскае земство робіць старэньне каб падтрымаць праект новай жал. дарогі Масква-Вільня, дзеля таго, што гэта дарога пяройдзе праз усю паўночную часць Барысоўскаго павету.

Жаніхі.

У Мінску сярод рабочай беднаты паявіўся асобны тып жаніхоў: гэтые жаніхі жывуць с таго, што сватаюцца да маладых дзеўчат, часцей за ўсё да служапак, выдурываюць ад іх гэткім спосабам грошы і уцекаюць.

Пьянства.

Гонючыся за таннай гарэлкай многа селян пьюць дэнатураваны сьпірт, як яго называюць у Могілеўшчыне „ханджу". У вёсцы Евшэгах, Чапл. вол. Слуцк. пав. селянін Аўстратоў выпіў гэтулькі дэнатураваннаго сьпірту, што на другі дзень памёр у бальніцы.

Мікола Камароускі.

Могілеу.

Здарэньня.

Зіма і двох месяцоў не пастаяла: стала цёпла, растаяў сьнег, лёд на Днепры падняўся, пасінеў, пакрыўся вадой, переазд па лёдзе стаў небаспечным. 22 лютаго ледзве не утапіўся пачтавік с почтай, а сягоньня у Дняпровых хвалях знайшла сьмерць кабета з вёскі Клімёнак, Оршанск. пав., калі яна са сваім бацькам ехала дамоў з бліноў;—абое былі выпіўшы.

Каля рэкі сустрэціўся ім жыдок, каторы раіў ня ехаць па кволаму лёду у гэткі позны час, была 9 гадзіна вечэра. «А, што там!» атказалі яны і пагналі каня. Ведама, што пьянаму і морэ па калені. Затым, што конь ня йшоў на лёд, кабета села верхам. Праз колькі шагоў, на мелкім мейсцы конь праваліўся, алі выбраўся на берэг, кабета-ж зваліўшыся цераз галаву каня, асталася пад лёдом. Раніцой выцягнулі труп кабеты. Пасля яе асталося васьмёра дробных дзетак.

Саука Каваль.

Коуна.

Змаганьне с пьянствам.

Селяне Відуклеўскай валасьці на валасным сходзе пастанавілі прыгавар, каб у межах валасьці усе шынкі і манапольку зачыняць на ўвесь дзень у сьвятые, нядзельные і торговые дні. Пастанова дужа добрая—трэба было-б і нашым беларусам паруп іцца парабіць гэтакіе прыгаворы.

З усіх старон.

Асыгноукі на народную асьвету.

Думская камісія у справе народнай асьветы разглядзіўшы праект закону аб асыгноўцы 8 мільёноў рублёў на патрэбы пачатковай народнай асьветы, пастанавіла пабольшыць асыгноўку да 10 мільёноў р.; на будаваньне новых школ прызнала патрэбным павялічыць асыгноўку з 8 да 14 мільёноў рублёў.

Бюджэт на 1913 год.

Бюджэтная камісія закончыла апрацаваньне гасударственнаго бюджэту на 1913 год. Звычайные даходы гасударства падлічэны на гэты год на і мільярд 157 мільёноў 783 тысячы 825 рублёў. Найбольш. даходоў прыпадае на даход з гарэлкі, бо ажно 820 мільёноў 80-тысяч рублёў. На 1913 год у 26 тысячах манаполяк прыгатавалі 89 мільёноў 200 тысяч вёдзер гарэлкі для эўропэйскай Расеі і 6 мільёноў 300 тысяч вёдзер для Сібіры.

За не атданьне чэсьці.

Ні так даўно быў выдан загад, каб студэнты ваеннай мэдычнай акадэміі атдавалі чэсць афіцэрам і ўсім ваенным чынам. На гэтым грунце здарыўся у Пецярбурзе гэткі прыпадак. Студэнт ваенна-мэдычнай акадэміі Марковін ні атдаў чэсці на вуліцы штабс-капітану Саламанаву. На абразлівае пытаньне штабс капітана чаму ён ні атдаў чэсці, студэнт ударыў яго па твару, а афіцэр раніў шабляй у галаву студэнта. Студэнты акадэміі вельмі ўзбурэны гэтым здарэньнем.

Арэшты.

Апошнімі днямі у Пецярбурзе зроблена многа арэштоў і обыскоў. Шмат людзей арэштовывалі на вуліцах.

Драма у казармі.

У Ноўгарадзі салдат Булка трэмя выстрэламі з рэвольвера забіў падпаруччыка Рэута. Даганяный салдатамі Булка забег на могілкі і там застрэліў сябе.

Нецэнзурный стыль.

Па загаду духоўнай цэнзуры паліція сконфіскавала у украінскаіх крамах каля 200 абразоў Хрыста і Маці Божай с тэй прычыны. што яны былі нарысаваны у украінскім стылю.

Бойка на абедзі патрыотоу.

У Рыбінску группа мейсцовых саюзьнікоў устроіла абед у памяць вызваленьня селян ад паншчыны. Нетведама чаму абед назвалі селянскім. На гэтым абедзі, былі, як пачэсные госьці, паліцмэйстар і жандарскій афіцэр, пасьля між гасьцямі былі крамары (купцы). рэмесьнікі ды дробные людзі. Падчас абеду адзін з распарадчыкоў гэтаго абеду—падрадчык Букетов—пачаў абхадзіць сталы і забіраць з іх пляшкі з віном.

Гэта многа каму не спадабалося, але Букетов сказаў, што ён не сабраў усіх грошы—нехапае ешчэ 30 рублёў. (Абед быў у складку).

Золотоў, гаспадар крамы з гатовай адзежай, сказаў, што ён сам за ўсё заплаціць. Букетоў не паверыў. У канцы пачалі біцца і закончылося усё гэта тым, што паліцмэйстар загадаў адвясьці Букетова, Золотова і іншыш у вучастак.

Царкоуны сабор і выбары патрыарха.

У Пецярбурзе усё ешчэ думаюць, што выбары патрыарха адбудуцца, але апошнімі часамі ходзяць чуткі. што вышэйшые кругі непрыхільна глядзяць на установленьне у Рассі патрыархату.

Уцекі катаржан.

С Херсонскай катаржнай турмы уцякло 11 катаржан. Яны праламалі столь і па вяроўках спусціліся на зямлю. Спускаючыся у ніз адзін з іх сарваўся і зваліўшыся пакалечыўся, яго злавілі і злавілі ешчэ трох, а другіх ні слыху, ні духу.

Арэшт рэволюціонероу.

У Лібаві арэштавалі 10 чэлавек належачых да соціал-рэволюціонероў. Забралі многа нелегальнай літэратуры.

Жыцьцевая драма.

У Харкаві на вагзалі затрымалі дзяўчынку-гімназістку, которя колькі разоў памыкалася кінуцца пад поезд. Затрыманая расказала, што яна прыехала с Сымферопаля уцёкшы аб бацькі і матчыхі, каторые білі і мучылі яе і ў канцы выгналі с хаты. У Харкаві яна была паступіўшы служанкай у харчэўню, гаспадар тэй харчэўні памыкаўся згвалтаваць яе, тады яна пакінула службу і хацела налажыць на сябе рукі.

Голад і распуста.

У Лодзі, у слабадзе Балутах, дзе жывуць работнікі, с прычыны, што многа пазакрывалося фабрык страшэная беднаты. Работнікі з безнадзейным смуткам снуюць каля фабрык выглядаючы ці ізноў ня возьмуць іх у душные фабрыкі працаваць ад зары да познай ночы. Але гэтаго шчасьця ня могуць дачэкацца. Работы німа і узрослые і дзіці пухнуць і паміраюць з голаду.

А ў тэй часьці гораду, дзе жывуць фабрыканты усё па старому. Усяго колькі тыднёў таму назад у акружным судзе разбіралі справу лодзінскаго багача Ламерта і гаспадара цукерні Мілера, каторых вінавацілі у тым, што: першы—згвалтаваў цэлы рад дзеўчатак недалетак, а другі утрымліваў дом распусты. Ешчэ не пасьпелі замоўкнуць адгалоскі гэтай агідлівай справы, як у тэй самай Лодзі і ў тэй самай чыстай часьці гораду паліція напала на сьлед новаго прыпынку распусты для багачоў.

На прошлым тыдзні мы пісалі, што бацька вярнуўшыся не знайшоў двох дачок-нялетак, каторых бытцым некаму прадала матка. Адразу паліція німагла знайсці іх, але нехта напісаў пісьмо у паліцію звертаючы увагу на кватэру коміваяжэра І. У той момэнт, калі на квартэру ягомасьці І прыйшла паліція. там аказаліся апрача гаспадара кватэры, трое дзеўчатак, каторых паред самым прыходам паліціі зевалтавалі. Кажуць, што распуста якой дапускаліся на кватэры І. прыцьміла нават рэпэртуар «цукерні» Мілера.

Вайна.

Боўары пачалі ізноў штурмаваць Адрыанопаль, а злучэные арміі чорнагорская і сэрбская супольнымі сілами штурмуюць Скутары. Робіцца гэта с тае прычыны, што ўсе пасльі вялікіх дзержаў прызналі дамаганьня Балканскаго хаўрусу лішне вялікімі і ніколі ня згодзяцца, каб Скутары папаў пад ўласць Чорнагоры: у гэтым горадзі будзе сталіца Албаніі. Бачучы што хаўруснікі ня хочуць слухаць рад вялікіх дзержаў, Аўстрыя не пускае дамоў запасных с тых палкоў, што стаяць каля сэрбскай граніцы: можна спадзевацца, што раней ці пазьней яна ўмешаецца ў Балканскую вайну і з гэтай думкай дзержыць прыгатаванoe войска.

Цяпер робіцца ўсе ясьней ды ясьней, чаму Расея пастанавіла кінуць думку аб вайне з Аўстрыей дзеля зашчыты Балканскіх хаўруснікоў. Вялікая хмара паднімаецца на Далёкім Усходзі—на граніцы с Кітаем.

Адна кітайская правінція—Монголія—с падмогай Расеі аддзялілася ад Кітаю ды пастанавіла зрабіцца незалежнай дзержавай. Гэта для расейскай палітыкі было карысна: за прыхільнасць монголы зрабілі розные палягчэньня расейскім купцам, каторых кітайскі урад не хацеў даць. Нідаўна з Монголіі прыежджалі ў Пецярбург монгольскіе паслы. Яны шмат радзіліся з расейскімі міністрамі, а пасьля паехалі да хаты. У газэтах пісалі, што яны прасілі у расейскаго ураду даць ім аружжэ і афіцэроў-інструктароў; часць гэтай просьбы была споўнена. Падмога патрэбна монголам дзеля вайны с Кітаем, каторы хочэ удзержаць Монголію пад сваей уласьцю. Дагэтуль абедзьве старонкі згодна стараліся абсудзіць гэту справу, але гэтымі днямі монгольскі хутухта (бытцым кароль) напісаў кітайскаму прэзыдэнту Юаншыкаю вострае пісьмо, пасьля каторага ўсе гутаркі скончыліся. Кітайцы прыгатаўляюць вялікае войска, каб пасляць яго у Монголію. Монголы гатуюцца да абароны.

Гэтак трэба у скорам часе чакаць крывавай вайны між Кітаем і Монголіей. 1 трэба думаць, што Расея тутака ціха сядзець ня будзе ды паможэ монголам. Ужо на кітайскай граніцы па прыказу с Пецярбурга робяцца нейкіе прыгатаўленьня.

Выходзіць, што Расея затым і уступіла Аўстрыйскім дамаганьням, каб мець вольные рукі у монголо-кітайскай вайне ў каторую так ці сяк ей прыдзецца ўблутацца.

Убіуство грэчэскаго караля.

5 марца забілі грэчэскаго караля Юрыя. Убіўца грэк, мае 40 гадоў, кажэ, што ён соціаліста і не шкадуе сваёго паступку. Каралевіч Мікалай загадаў прысягнуць афіцэрам на новаго караля.

На кітайскай граніцы.

С саўсім пэўных крыніц паведамляюць, што расейска-кітайскай граніцы адбываюцца вельмі важные справы. Мейсцовая адміністрація раз-пораз паведамляе, што каля расейскай граніцы што раз болей прыбывае кітайскаго войска—пяхоты і артылерыі. А разам з гэтым прыходзяць весткі, што ужо на расейскім баку пачалі збірацца сільные кітайскіе артылерыйные брыгады пад кірункам эўропэйскіх інструктароў.

Беручы ўсё гета пад увагу с Пецярбурга загадалі «прыняць энэргічэскіе меры».

Азброеньне нямеччыны.

Новым ваеным законам у Нямеччыне пастаноўлена што год павялічываць армію на 68 тысяч чэлавек і прыкупіць блізка 30,000 коней для артылерыс. Адным словам Нямеччына павялічывае на сто тысяч чысло сваіх штыкоў; Францiя павялічывае на 200 тыс., Аўстрыя на 30 тысяч. Гэтак сама павялічываюць ваеные сілы у Англіі і Італіі.

Жарты.

Адзін селянін прыехаўшы у Вільню бачыць на дзьверах аднэй камяніцы надпісь: «уход забаронены».—Вось мне разумнікі гэтые мешчане,—кажэ ён.—Наперад робюць дзьверы, а пасьля пішуць на іх, што праз іх хадзіць ня можна. І не шкада ім грошы, што ўзяў сталяр за тые дзьверы!

* * *

Пан: А ты, Грыгор, сколькі зарабляеш у год.

Грыгор: Сколькі, вы паночку, за адну вячэру маглі-бы зьесьці.

* * *

Да аднаго рабіна прыйшло двох жыдоў жаліцца адзін на другога. Першы прышоў раней і прынёс рабіну гуску, а пасьля начаў апаведаць ўсё, як было. Калі ён скончыў, кажэ яму рабін:—твая праўда.—Уцэшэны жыдок выйшоў. За момэнт прыходзіць другі жыдок і гэтак сама прыносіць рабіну гуску. І таму рабін сказаў:—твая праўда.—Калі другі жыдок вышоў, жонка рабінава начала на яго сварыцца, як можна гэтак судзіць, ды начала яго абзываць, рабін успакаіваючы яе сказаў:—ша, Сорэ, ша, і твая праўда.

Рэдактар-Выдавец
А. Уласоу.

Прадаюцца карункі
елецкай раб ты, розные блюзкі гафтаванай ручной работы, аплікаціі, квадраты на падушкі, дамскіе прыкрасы. Ня дарага, але па назначэных цэнах, бяз торгу.
Адрэс: Вільня, Вількомірская вул. 15, кв. 7. П. Кюн.

САМЫЕ НОВЫЕ
ПАЧТОВЫЕ КАРТАЧКІ
заграпічные з відокамі сёл, мястэчак, гарадоў і жыхароў розных старон сьвету высылаю па почце накладной платай.
Цэна за 25 штук 1 р. 25 к., 50 шт. 2 р. 30 кап., 100 штук 3 р. 95 кап.
Пісьмы адрэсаваць: Вільня, Вагзал до востребованія, № 12507.

Друкарня „Артель Печатнаго Дѣла", Віленская 25, тэлеф. 199.